

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció General Barceló-1-2.º

Administració Sta. Eulària, 25.

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim altres erbes an es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca l'amo Andreu Alcover, Centre, 13.

A Palma: Llibreria d'En Guasp Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Bros.a.—Llibreria d'Alomar i Fontdevila, Brossa

Recapte

Veü del cell veü de Deu!

Per noltros e-hu és lo que sa primera d'aqueix mes ha dit de part del Papa es diari *L'Osservatore Romano*, orga oficiós del Vaticà, manifestant que «se feia eco des desigs del Sobirà Pontific, i en nom d'ell, del Papa, recomanà an es Clero que amb tots es sermons s'inspir en sa caritat, i aconseï es pobles de tal manera que desaparequen o s'apacivin ets odis. A tots es catòlics recomana igualment *L'Osservatore* de part del Papa que cooperin a s'obra de sa concordia i de sa pau».

Això és sa voluntat del Papa, això és evidentment sa voluntat de Deu. LA AURORA reb amb sa més fonda sumissió i amb sa més absoluta obediència aqueixa voluntat del Papa, i farem tot quant sabrem i podrem per cumplir-la i observar-la còme norma i llei suprema de conducta.

Mos va sebre un greu de l'ànima que esclatàs aqueixa guerra, i no mos som aturats de demanar a Deu que mos concedesca es benefici inefable des restabliment de sa pau, i continuament hem excitats es nostros lectors a demanar lo mateix a Deu nostre Senyor. Tement-mos-ne noltros, res hem fet ni dit mai per encendre sa guerra ni per ofendre cap de ses nacions que'n fan. Sempre hem demanat a Deu que guany es qui haja de fer més bon us de sa victòria, sensa porer dir qui serà aqueix. Si mai és sortit res de sa nostra ploma gens ofensiu per cap d'aqueixes nacions, Deu mos és testimoni de que no hu fèiem per ofendre tal nació; si en realitat e-hi havia ofensa, no era això sa nostra intenció.

Qualcú va creure que ofenïem una de ses nacions bel·ligerants, i sortí contra noltros; LA AURORA presentà es seus descàrrecs, i, per fogir d'acrituts i d'estridències, posà punt final, i s'altra part feu lo mateix noblement, perque sens dupte anava de bona fe com noltros.

Pero aqueixa noble actitut no la comprenem certs elements caps-buits que no els interessa ni es bé de sa pau ni d'Espanya ni un sant remei, i que de lo únic que passen gust, és de veure baralles, eclipsis i esclòps i completes de nyic i nyec. Sàpiguen idò aqueix elements caps-closos i pocs cervells que no estam disposts a donar-los gust, sino a donar-ne a sa nostra consciència, adonant-mos filialment, cristianament, absolutament an es desigs i a sa voluntat del Papa, que per noltros és sa voluntat de Deu, llei suprema de tot valer.

Vetaquí explicada s'actitut i sa conducta actual de LA AURORA en lo de sa guerra: sumissió completa, absoluta, incondicional a s'Autoritat Esglesiàstica, maldament això mos costi es sacrifici de ses nostres aficions i punts de vista especials.

Primer que tot som fiis d'obediència, no sols an es manaments, sino fins i tot an es desigs i insinuacions de s'Autoritat.

Mos sembla que més llampant no s'hi pot parlar.

Sa masoneria i sa guerra,

Ses llogies masòniques de Milàn se son aplegades per tractar des moment actual en relació a sa guerra europea. Sa convocatoria per cridar la gent an

aqueix aplec deia que de sa sanc que s'escampa avui dins Europa ha de brollar es triomf d'una nova era, lliure de tronos i d'altars. An aqueix aplec s'acordà a proposta des Gran Mestre de sa masoneria italiana: 1.º recomanar a tots es masons, i especialment an es periodistes, que influenquen tot quant puguen damunt s'opinió pública a favor des francesos i d'ets inglesos; 2.º trebaia a les totes per fer sortir Italia de sa neutralitat, organisant per això manifestacions populars i parlar tan poc com se puga de Rússia.

Lo que ha fet sa masoneria dins Italia, e-hu ha fet dins totes ses altres nacions. No és extrany si tots es seus sogueus, si tots es qui se diuen d'idees *avensades* per tot arreu van ajuda an francesos i cuantra an ets alemanys: es sa masoneria que hu mana i prou.

Massa sabem que dins França hi ha centenars i milenars i milions, pero molts de milions de persones que no tenen res de masons, sino que en son victimas de ses atrocitats, de ses barbaritats de sa masoneria. Per això, perque estimam aqueixes persones, aqueix milions de persones de França, que componen la França llegal, la verdadera França, perque estimam aqueixa França amb tot es nostro cor, per això no'n porèm sentir parlar de sa masoneria, per això demanam a Deu amb tota sa nostra ànima que desapareisca i romanga esveïda de tota França i de tota la terra aqueixa secta satànica, sa gran dimoniera de sa masoneria.

S'opinió pública italiana sobre sa guerra
Amb ses ordes que ha donades sa masoneria sobre sa guerra europea, allà també succeeix com a Espanya. Tots es qui se consideren d'idees *avensades*, ets impios, ets incrèduls voldrien que Italia se declaràs a favor de França i fés sa guerra a l'Austria. Com l'Austria posseeix un parei de talabants de terreny que parlen italià, com Triest i Trent, que ets italianíssims anomenen *Italia irredenta*, demanen que se moga sa guerra per prendre totes aqueixes regions a Austria. Pero això son es caps-de-gri, es caps-esforats que hu demanen; pero son sortits periòdics sensats a contradir-los, fent veure que seria un desbarat ferest de tot, si los s'escoltàs Italia an aqueix exaltats pocs-cervells.

Il Corriere Subalpino, orga de s'ex-president de Ministres Giolitti, digué dia 12 i 13 de setembre tot això: «Tirar-mos ara a sa Triple Intel·ligència (França, Inglaterra i Rússia), moralment seria una acció pèssima; políticament seria córrer a la babal·lana sensa sebre cap a on. Hem pogut no seguir Alemanya i Austria an aqueix cop que han pegat; no siguem idò ara deslleals ni traidors ni anem a clavar per darretra es punyal an es nostros amics i aliats...Ni En Machiavel, amb tot i sostenir s'omnipotència de s'Estat, mai davallà a tant de cinisme de doctrina. I ademés, part-damunt En Machiavel i part-damunt tots està sa dignitat d'una nació. *Non de solo pane vivit homo*, sino també de dignitat i d'honor».

I dalt *Il Giornale d'Italia*, dia 13 de setembre es conegut polític Jaume E. Caratulo digué tot això altre: «¿Qui son aqueix que un dia i un altre dia, alsant-se còme guaites zelosos de sa dignitat i de sa grandesa nacional, se'n puguen a sa càtedra a predicar guerra i a donar llissons de patriotisme an es

partit liberal?—*¿Visca Trent i Trieste?* Conformes, que *visquen Trent i Trieste italianes*, anque ja fassa quatre sigles que les posseeix Austria! Pero ¿i per que no hem de cridar també *Visca Nizza i Savoia!* una, patria des nostro heroe (Garibaldi) i s'altra, bres des nostros reis? Nizza i Savoia sols fa cinquanta cinc anys que les domina França. *¿Visca Trent i Trieste italianes!* Està bé, pero ¿i per que no hem de cridar també *Visca Malta italiana?* ¡Malta! ¡s'illa gentil, que sols fa un sigle que ets inglesos li posaren ses mans damunt, i som arribats a s'extrem de voldre-hi abolir i esveïr sa llengua italiana». —*¿Qui son aqueix que cop en sec se son fets partidaris de sa guerra, allà on no paraven de florir-mos es cuc de s'oreia amb aqueixes paraules del Petrarca: I vaig cridant pau, pau, pau?*

¿Qui han d'esser? honorable Curatulo, més que es revolucionaris, es *radicals*, es grans farsants, es grans mercaders de carn humana, promptes a vendre fins i tot sa seua Patria, amb tal de porer donar gust a sa masoneria i an En Barrufet.

Sí, és de lo més cèlebre que es radicals italians just se recordin de Trent i de Trieste, anomenant aqueixes regions *Italia irredenta*, i no parlin mai de Nizza ni de Savoia, més italianes que no Trent ni Trieste i que ets italianíssims donaren a França per que França els aidàs a treure ets austriacs de Lombardia! ¡Si tan an el cap han pres això de *redimir Italia*, ¿com és que no demanen sa guerra contra França per recobrar Nizza i Savoia? Ah! és que sa masoneria no els ha dit res d'això: és que sa masoneria no hu vol que vagen a molestar França demanant-li que los torn Nizza i Savoia! I sa masoneria, sa gran merda-canera d'En Barrufet, és sa qui comanda. Ve-hu taquí tot!

Sa veü que es *radicals* d'Italia son tan bandües i tan carronyes com es d'Espanya.

S'Exposició Nacional Suïssa a Berna.

Sa Civiltà Cattolica dia 3 d'aquest més en dona enquestes a l'uf. S'obri aqueixa Exposició dia 15 de maig i l'hauràn tancada aqueix dies. Ha resultat notabilíssima, sobre tot per una cosa, per tener-hi tot una instalació l'Esglesia Catòlica. Sí, es caporals de tal exposició han considerada l'Esglesia Catòlica com una nació. ¿No és ver que és una cosa molt particular que dins una exposició moderna d'una gran ciutat protestant, dins un Estat que tres quintes partes de la gent son protestants, hagen donat oficialment un lloc a l'Esglesia Catòlica? I notau que no se tracta de cap exposició de just objectes de culte o d'objectes preciosos per s'art, per s'antiguedat o per altres motius, sino que se tracta d'una exposició nacional i que per lo mateix e-hi entra tot.

Aqueixa instalació està dins una esglesieta feta a posta; allà hi veurieu calzes, custodies, candelers, Sants-Cristos, relliquiaris, objectes de devoció, ornaments, estatuas, quadros i altres coses per l'estil, de gran valor. Es visitants d'aqueixa instalació hi trobaràn una cosa ben interessant: sa secció destinada a compendiar sa vida de l'Es-

1 En Victor Manuel les cedí an En Napoleón III per que aqueix li aidàs a treure ets austriacs de Lombardia i a consolidar es *Reine d'Italia*.

glesia Catòlica dins Suïssa, tal com s'e manifesta avui en dia amb tota sa seua multiplicada i diversa varietat de per-sones, obres, institucions, funcions, publicacions, societats, escoles, missions, etc. S'organizador d'aquesta Exposició es el Rt. Rector de Berna, dom Nümliet baix d'ets auspicis de l'*Unió Popular Catòlica Suïssa*. Visitant aqueixa exposició, un e-hi guipa es retrats des Bisbes i des Prelats suïssos, d'ets oficials i des soldats de sa *Guardia suïssa* del Vaticà. Amb estadístiques i dibuixos hi ha representat s'estat i s'activitat de ses Ordes i Congregacions Relligioses de Suïssa (Benedictins, Caputxins, Germanes Malalteres i d'Ensenyansa de *Ingelbehl*, de Menzingen, etc.), sa feïnada des clero *secular i regular* per s'educació i instrucció popular, per ses obres de caritat, per s'assistència espiritual des poble, per ses ciències, per ses arts. S'activitat des suïssos dins ses missions hi està molt ben representada. S'hi veuen dos grandiosos albums amb retrats i noves des Jesuïtes suïssos escampats per tot lo mon.

Llavò se representa sa vida Relligiosa popular a Suïssa dins es diferents Cantons i parroquies: processions, consuetuts, decoracions, sa unissa dalt montanyes, pelegrinacions, sa benedició d'ets Alps, ses primicies, es funerals, ses confraries, ses processons d'infants an el Ticino.—També s'hi troba representada s'activitat de ses Societats Catòliques amb l'*Unió Popular* per caporal, amb sos seus congressos catòlics, amb ses seues publicacions i institucions, amb ses Missions Internes entre es païssos protestants i p'ets obrers italians, amb tantes d'ets instituts de beneficència més importants, es costat que han fet a sa *Propaganda de sa Fe*, a sa Societat de St. Pere Claver, de la Santa Infantesa, del Minyonet Jesús (ets infants suïssos oferiren aquesta obra, de l'any 1880 a 1913, això és, 2.398.908); venen llavò ets artistes, pertanyents a diferents Ordes Relligiosos, i ses seues obres, i sa construcció més recent d'esglesies, cases parroquials, escoles, hospitals, refugis i capelles dins la Suïssa. Una part interessant i instructiva es s'estadística. Aquí se presenten totes ses claricies de s'antiguedat, nombre i població de ses parroquies de la Suïssa; sa fàbrica de ses esglesies parroquials, filials i capelles i s'estat de ses ànimes. Hi ha tres mapes de la Suïssa, un de l'any 1500, s'altre de 1798 i es tercer de l'any 1913, això és, abans de la *Reforma*, abans de sa Revolució francesa i s'estat actual. Hi ha també un aplec des llibres que's Clero suïss ha produïts en ses llengos vives (italià, francès, alemany i romanx), i en llatí i en ses altres llengos, durant es dereres quinze anys: una biblioteca completa, a on tenen es seu lloc d'honor es Pares benedictins i es Jesuïtes. També s'hi venen una rica col·lecció d'obres musicals, d'obres predicables, de diaris, de periòdics, bolletins parroquials, fuetes volants i altres coses per l'estil.—S'Organissor tot això ha costat 10.000 francs i escriure més de mil cartes».

¿No és ver que és tot una idea que han tenguda es catòlics suïssos de fer una exposició de tot això? Demuestra una gran vivor de cap.

Es «Catholic Times»

Aquest periòdic anglès, ordinariament tan ben informat, quant esclatà

sa guerra deixarem de rebre'l, fins que sa primeria de setembre torna compe- rèixer, però amb més poques planes que abans de sa guerra, lo qual no comprenem, i manco mos sabem expli- car que casi no parl més que de sa guerra, i llavò que hu fa un am to tan violent, destrempat i remolest con- tra ets alemanys que desdiu molt de sa seriedadat que sempre ha de distingir una publicació catòlica de s'altura des *Catholic Times*.

Així ès que no'n porem treure casi cap noticieta que interessi an es nos- tres llectors. Es moit de llamentat tot això.

«Kölnische Volkszeitung

Aquest *Periòdic popular de Colonia* estiguèrem també més d'un mes sense rebre'l, i es nombres que mos arriben, venen molt atrassats. Es darrer que han rebut ès de dia 17 de setembre. Aquest periòdic publica dues edicions: una *diaria* i una *setmanal*, que ès sa que noltros rebem. No ha suprimides planes des que hi ha sa guerra; i enca- ra que en parla molt, du moltes d'altres noticies, i sobre tot està escrit amb més serenidat i trempansa que es *Catholic Times*: conta *fets* d'assí i d'allà, favo- rables, com se suposa, a Alemanya, però *fets* a's cap i a la fi, no projectes, no futurs, no amenasses d'esclafar i fer benes França i Inglaterra. Ja n'hi ha de trenques d'aqueix periòdic an es fran- cesos i inglesos que hem vists! Que Deu els ajust a tots i a noltros també a fer bonda, a servir es illum dret, a fer sa via que el Papa demana que fassem tots es periòdics catòlics! Amèn.

Noves de Filipinas

Mos n'arriben unes quantes que les volem dir. Per primera, es fet d'haver s'Observatori que tenen es Jesuïtes a Manila, anunciat es *tifón* o fibló fe- rest de vent que hi va haver sa sego- na quinzena de juny Dies abans s'Ob- servatori va fer a sebre que hi hauria tal fibló i senyalava fins i tot es punts per on passaria, poc sa poc llà, a f de que la gent se cap guardàs. ¿Que me'n direu? Ell succeï tal com s'Observatori havia anunciat; i no foren tot berbes es mal que va fer: a bandes arrasà pobles sencers, a altres bandes se'n va dur una partida de cases, totes ses fluixes, i arrabassà de rel una infinidat d'abres. Ses cases esfondrades pugen a 2.600, més de mil families romangueren sen- sa. Tomà es fibló vuit esglesies, set escoles i deu edificis públics; alguns rius sortiren de mare i se'n dugueren molts d'animals de feina i de corral. Lo més sensible, es que hi moriren deu persones. I encara gracies a s'avís de s'Observatori des Jesuïtes se salvaren milenars i milenar de persones, que sense aquell avís, e-hi oaurien deixats ets ossos.

Sa derreria de maig celebraren una conferencia es Governador General i es President des banc de Filipines, i acordaren de depositar dos milions de pesos filipins per deixar an es con- radors, posar bé ses seues terres i sembrar-les així com pertoca. Es conradors han de fer es *vuit per cent d'interés* de ses cantidats que menlle- vin d'aquells dos milions.

Es Governador General, Mr. Harri- son, sembla que's preocupa ferm de s' agricultura i sobre tot d'esveïr ses ma- lalties des bestiar, i ha passades unes ordes ben estretes an es seus subal- terns i an es bal-les i an es jutges per aplicar tal llei a tots es qui no comba- ten tals malalties així com pertoca.

Es puig de Santa-Cirga

Es manacorins ja saben quin puig ès; també se diu de So'n Galiana i s' alsa a sa banda de llevant de la vila.

A ca-nostre teniem un missatge vei, que nomia el sen Miquel Recó! i mos contava, com jo era menut, que an

aquest puig e-hi havia erbes que eren bones ferm per curar diferents ma- lalties. Deia que una vegada un ma- nacori es moros el feren catiu i el se'n duen an Alger per esclau, i el comprà un senyor molt ric, però que era cego.

Com aquell senyor va sebre que tal esclau era mallorquí i de Manacor, un dia el crida depart, i li diu.

—¿Se conté veritat que tu ets ma- llorquí i de Manacor?

—Sí, senyor, que hu som diu s'es- clau.

—Si tu, diu es senyor, ara me dona- ves paraula d'homo de fer lo que jo te diré, jo te donaria sa llibertat, en ha- ver-me feta aquesta cosa.

—Desde ara le hi promet! diu s'es- clau. Me diga què ès que tenc de fer!

—Prou que t'ho diré! diu es senyor moro. Tu deus sebre es *puig de Santa Cirga*.

—I moltes de vegades que hi som estat! diu s'esclau.

—Idò bé, diu es senyor moro: jo't donaré unes sabates que negú les haja duites mai. Te'n vas a Mallorca i les te'n dus; i, en esser an aquell puig, les te poses, i el tresques tot; i, en haver- lo trescat, les te treus sense espolsar- les ni fregar-les gens gens, i parteis tot d'una cap aquí, i me presentes aquixes sabates. Es que an aqueix *Puig de Santa-Cirga* hi ha un erba que té tanta de virtut a ses seus fuies, que si tu l'has trepitjada amb aqueixes sa- bates, bastarà que jo les me pas per davant ets uis per tot d'una cobrar la vista!

—¿I aquesta m'ès vera? diu s'es- clau.

—Massa que hu ès, diu es senyor. Sobre tot, fassem ses proves! Ves-te'n- hi an es *puig de Santa-Cirga*. i fe-hi lo que t'he dit, i, en tornar aquí, toca- ràs amb ses mans si dic ver o si t'en- gàn.

—Idò ara mateix puc partir! s'excla- ma s'esclau.

Es senyor moro li dona ses sabates noves de trinca, i fa amb elles lo que li havia dit es senyor: se'n vé a Mallorca se'n va an es *puig de Santa-Cirga*; tot d'una que hi entra, se posa ses sa- bates noves de trinca que negú havia duites mai; tresca tot aquell puig; i, trescat, se treu aquelles sabates, i les s'estoja ben estojades; i ¡cap an Alger manca gent!

E-hi arriba, s'entrega a ca's senyor moro, li presenta aquelles sabates, es senyor no fa més que passar-les-se unes quantes de vegades per davant ets uis; i ¿què me'n direu? Ell cop en sec cobrà la vista. Era que s'esclau havia tenguda la bona sort de trepitjar aquella erba meravellosa.

I es senyor moro que fa? Dona a l' acte sa llibertat an aquell esclau, que prengué aigo tot d'una cap a Mallorca; i fins que fonc a Manacor no s'aturà.

—Mirau! mos deia el sen Miquel. Es segur que encara se n'hi fa d'aqueix- xa erba en aqueix puig. Qui l'arribàs a conèixer, seria ric per tota la vida, perque cercant aqueixa erba, en poria dur a tots es qui no hi veuen, que a qualsevol preu le hi pendrien. Creis- me que se faria sa barba d'or.

El Rei Sabi¹

Això era una viuda ben jove, que s' homo just li deixà un fii que nomia Juanet, que, quant va esser pollastre- llot, agafa sa mare i li diu:

—Ma mare, poreu prendre per on voldreu, però jo no vaig de feina que l'haja de fer d'acalat. Que hi estiga acalat qui vulga; jo vui porer anar més dret que un parpal.

—Fii meu! li digué sa mare. ¿I qui- na feina ha d'esser aqueixa que la pu- gues fer sense acalar-te?

—Quina? diu s'al-lot. Cassar. Es

cassadors li peguen de dret sempre, en no esser que vagen a l'aguait.

—Pero ¡i sabs que van de prims de lloms es cassadors! diu sa mare.

—Millor, diu ell. Així es greix no els embarassa p'es córrer. Sobrè tot, ma mare: cassador i cassador vui es- ser anque el dimoni se'n duga ses tí- teres.

Sa mare, com el va veure tan enca- rat, e-hi allargà es coll perque no hi va veure altre llivell.

Se'n va a cassar s'al-lot, tresca tot lo dia, i es vespre va *dur es frare*, vui dir, no va haver agafat res més que un cansament ferest de potoiar tot lo sant dia; però no cregueu que per això per- dés gens es coratge.

Lo endemà se desxondeix ben de- mati, i s'espitxa a cassar ben peus alts; però tampoc no tocà pel en tot lo sant dia, i hora baixet s'entrega també amb *so frare*, ben de buit, i amb un cansament i una fam que l'alsava'en pes

Sa mare no li diu res per que ell ma- teix se desenganàs; però es dimontri d'al-lot lo endemà pega bot des llit abans de sortir es sol, i ja li ha copat a cassar, bras sonant i oreia fumant i ben acanalat.

Damunt les onze guipa una llebra, li despara, la mal-fer, però no l'atura, fuig com la bala, ell li pitja darrera, s' afica dins unes casetes blanques que hi havia per allà, En Juanet s'hi afica també, i cerca qui cerca sa llebra, no l'afina en lloc.

Amb això En Juanet comensa a sen- tir *gloc-gloc-gloc* just d'una olla o d' una greixonera que romp es bull.

Escolta arreu una estona i veu que aquell estabó vé de dins sa cuina, se'n hi entra, i me troba dalt es fogó una greixonera d'arròs brut de llebra que bollia a la vela.

Se mira un poc la feta, es foc de da- vall sa greixonera s'aboleix cop en sec, sa greixonera perd es bull, s'arròs ro- màn a punt de pastora mia,

Com negú compaixia a etzibar-lo-se, En Juanet e-hi afica una cuiera, las se du a sa boca, i fonc un arròs de prime- ra de primera.

E-hi pega una partida de cuierades més; i, com més anava, més bo el tro- bava.

Per por de sa por surt d'aquelles ca- setes, i ¡cap a ca-seua! a contar-ho a sa mare.

Sa mare no el va creure; però ell lo endemà abans de sortir es sol ja pega bot des llit, i ¡cap a cassar! per aquell mateix endret d'ets altres dies.

Damunt les onze mou una llebra, li despara, la mal-fer, però no l'atura, i fuig com la bala. Ell li pitja darrera, sa llebra se torna aficar dins aquelles mateixes casetes blanques, En Juanet s'hi afica també, rastretja tota la casa i res afinà en-lloc.

Amb això torna sentir aquell *gloc- gloc-gloc*.

—¿Què dimoni serà això? diu En Juanet.

Guaita dins sa cuina a veure si tornaria esser una greixonera dalt es foc.

Ell e-hu va esser, i ben plena d'arròs brut de llebra, bull qui bull a la vela.

En Juanet l'observa una mica, i cop en sec es foc des fogó s'aboleix, sa greixonera pert es bull, aquell arròs deixava anar una oloreta que ets àn- gels e-hi cantaven: i l'homo no pogué estar que no'l tastàs. Agafa una cuiera, e-hi pega unes quantes de cuierades; i, si bo l'havia trobat es dia abans, més bo el trobà aquell dia.

Pega una partida de cuierades més; i per por de sa por fuig i ¡cap a con- tar-ho a sa mare.

Sa mare aquell dia ja el va més de mig creure, i diu:

—Mira, demà jo vendré amb tu, perque hu vui tocar amb ses mans jo mateixa veiam si ès ver això d'aqueixa greixonera d'arròs brut de llebra que se cou tot sol, i negú hi compareix més que tu a empassar-lo-se!

Ell lo endemà demati tan prest pegà cossa an es llenzol es fii com sa mare, i ja li hagueren estret tots dos cap a sa cassada.

¿Què me'n direu? Ell damunt les on- ze torna brollar de davant En Juanet una llebra, En Juanet li despara, la mal-fer, ella fuig com la bala, En Juanet li pitja darrera, ella s'afica dins aquelles casetes blanques i En Juanet i sa mare també, rastretgen tota la casa, no afinen res en-lloc.

Amb això tornen sentir *gloc-gloc- gloc!*

—¿Que no hu sentiu? diu En Juanet a sa mare.

—Sí que dius ver! s'exclama sa mare.

Guaiten dins sa cuina, i ja hu crec que dalt es fogó hi tornava haver una bona greixonera d'arròs brut de llebra que bollia a la vela.

Cop en sec es foc des fogó s'aboleix, sa greixonera pert es bull, i deixava anar una oloreta tan bona i tan bona, que ni En Juanet ni sa mare pogueren estar que no hi pegassen una cuierada i una altra an aquell arròs, i el troba- ren de primera de primera.

—¿Sabs que havia pensat, Juanet? diu sa mare, com se va esser posada bé de panxa a forsa de cuierades.

—Digau-ho, si voleu que hu sàpigal! diu En Juanet.

—Idò, diu ella, de que tots dos esti- guéssem aquí, mentres cada dia mos comparega aqueixa greixonera d'arròs brut de llebra, perque ella mos bastar- ia a tots dos per omplir-mos es ga- vatx cada dia, sense cap mal-de-cap d' haver d'anar a sa plassa ni moure un peu.

—Trob, diu En Juanet, que heu pen- sat molt bé. Idò vos estareu aquí dins menant la casa neta, i jo me'n aniré a cassar, i lo que agafaré sempre farà caramull a sa greixonera.

Així hu feren En Juanet i sa mare; i cada dia damunt mig-dia les compa- reixia dalt es fogó sa greixonera d'arròs brut de llebra; i si, En Juanet havia agafat pel o ploma, també le hi tiraven dins sa greixonera, i vos assegur que sortia un arròs que hauria fet rompre un dijuni a un sant, de saborós que era.

Passen un parei de mesos d'aquella manera, donant-se sa gran vida En Juanet i sa mare, fins que los succeï lo que veurem dissapte qui vé si Deu ho vol i som vius.

(Seguirá).

JORDI DES RECÓ.

Beseuit

Bajanades de *El Pueblo*

Aquest paperot de Sóller no té com- postura; no hu pot amagar que ès an- ti-clerical reconsoagrat. S'altre dissapte entaferra un articlot de lo més beroi i carabassenc, *la guerra en el cristal je- suítico*. No hu volgueu sebre es dois, virollades i arrieses que amolla es pa- perot! Basta dir que comensa amb aquestes paraules: «S'Imperialisme ale- many fa prou temps que se feu jesuít- ta». De manera que es paperot solle- ric s'afica a parlar d'Alemanya, sense sebre'n res. ¡Si fins i tot no sab que encara es Jesuïtes tenen ses portes tancades a Alemanya, i que encara no està suprimida sa llei que els-e priva de viure-hi. Es ver que aviat desapa- reixerà tal llei tirànica, perque es *Reichstag* ja ha votada sa abolició de tal llei, però encara no l'han feta efec- tiva. Idò bé, es paperot de Sóller mos diu que s'«Imperialisme alemany s'es fet jesuít!»! Lo demés de s'article es per l'estil: que es jesuïtes van ajuda a Alemanya i se fan fusellar a Bèlgica un cop per favorir Alemanya, un cop per fer-li traïció; que escampen per tot lo mon ses mentides més ferestes contra es francesos, per exemple que els han fets «880.000 presoners, 177 generals,

¹ La me contà Na Rafela Llodrana alies *Calona*, de So'n Servera.

1.213 banderes, 11.982 canons.»—Pero igran carronya de paperetxo solleric! ¿i a on es jesuïtes han dit res d'això? Bé se veu que sou un missatge d'En Barrufet des més toixarruts en sa manera que teniu de mentir a la descosida! Massa se veu que no'n pagau patent de ses mentides!

També és de lo més ridícul que vos n'aneu a calumniar es gran orador catòlic D. Juan V. de Mella, atribuïnt-li una partida d'arriesses i de bajanades que ell mai ha fetes ni farà i que son patrimoni exclusiu d'ets anti-clericals potencs com vos! ¡Com-es-vernedísim!

Segueix fent es bategot

Per s'Obreiro Balear parlam. Bé brama amb tota sa forsa cridant es seus per que li donin escaiola i no el se'n haja de dur un pur desaire, pero es seus no van d'agllans, vui dir, ni agllans li arriben a tirar. Sa suscripció o capta que té uberta, s'altra setmana produí tot en gros 2 pessetes i 5 cèntims. De sa primeria des juriol ensà només ha pogudes aplegar 55 pessetes i 5 cèntims. ¿No és ver que això ja se diu tenir prestigi entre es seus? il en deu unes 180 de pessetes an es malanats obrers de sa seua imprenta! Així van es socialistes de Mallorca: deixen morir de fam es seu paperingo carabassenc, que per altra banda no's mereix altra cosa per carronya encarronyat que és i serà fins que'l se'n duquen a fer vaumes an es carnatge.

¡Torna sucra ets ais sobre En Ferrer!

Es paperingo socialistengo de Ciutat torna sucra ets ais defensant aquell mal homo, aquell mal espòs, aquell mal pare, aquell mestre i cap de lladres, incendiari, bandejats, malfactors i assassins; que espampolà amb trempes indignes més d'un milió an aquella bòtxa de Na Meunier; que feu seuvatges cent mil francs a una de ses seues xixisbeies, Na Leopoldina Bonnard; que mentres ell nedava dins s'abundancia, tenia abandonades per París dues fies seues, que s'havien de guanyar la vida una fent de comedianta a teatrujos de mala mort i de pitjor fama i s'altra encistant galletes, amb un parei de fions seus malalts a l'hospital perque la pobreta no tenia per ells; que va fer tirar an el Rei d'Espanya una bomba dia 31 de maig de 1905 a París, an es carrer de Roan; que va fer tirar an En Morral s'altra bomba an el mateix Rei d'Espanya dia 31 de maig de 1906 an es carrer major de Madrid com el Rei i la Reina venia de casar-se, i motivà sa mort d'una vintena de persones i en va mal-ferir un centenar; que se passà una partida d'anys cercant trecentos homos per anar a matar el Rei i tota la Real Familia amb tots es Ministres i persones d'Autoritat de Madrid; que tenia còme programa de Govern matar tots es militars, tots es capitalistes, tots es capellans, tots es frares, totes ses monges; que fundà s'Escola Moderna, no per «fer bons obrers, bons empleiats ni bons comerciants» sino per fer «anarquistes convençuts», perque lo que ell «volia era destruir sa societat fins an es fonaments», com confessà dins una carta a un amic seu que sortí dalt la *Gazeta de Colonia* devers es desembre de 1907 i dins carta que escrigué a sa seua xixisbeia Na Bonnard dia 13 de maig de 1905. Tots es qu' això lletgiu ja sabeu de qui parlam, d'En Ferrer i Guardia, fusellat dia 13 d'octubre per haver promoguda i dirigida sa *setmana tràgica* de Barcelona, aquella setmana de robos, incendis, crims de tota classe, assassinats i profanacions de cadàvers, tot fet baix de sa direcció d'En Ferrer, ocasionant un centenar de morts i milions de perjuis a edificis públics, oficials i ro oficials, i a tota Espanya. Com allò va esser passat, se posà en clar que sa causa principal de tot allò era estat En Ferrer, que, sense fer-se'n comptes, cai-

gué en mans de sa Justicia Militar, que li obrí un procés en forma, i dins aquell procés li provaren que era estat ell es qui havia moguda i dirigida aquella revolució infame de lladres, bandejats, incendiari i assassins. Es resultat de tal procés, fons sentència de mort p'En Ferrer. I ¿en què se fundava tal sentència? Tal volta en declaracions de capellans, frares i monges? No, cap frare, cap monja, cap capellà comparegué a declarar res contra En Ferrer. Declararen contra ell dos soldats que l'havien guipat entre es revolucionaris de Barcelona dirigint-los, donant-los ordres. Declararen contra ell republicans, anarquistes, revolucionaris, quinze entre tots, casi tots eren testimonis de vista. Sols un de tots ells n'hi havia de la dreta, En Coldeforns, corresponsal del *Sigle Futur*, que no va dir més que lo que havia vist. Entre aqueis testimonis hi havia D. Leonci Ponte, Coronell de la Guardia Civil, En Verdagner i Callís Retgidor de Barcelona, N'Alsina Estival Retgidor de Premià, N'Emilià Iglesias caporal lerrouxista, En Baldomer Bonet -processat per incendiari des Convent de Concepcionistes. En Puig (*Llarc*) President des Comitè República de Masnou, radical, N'Ardid lerrouxista de set soles, fins i tot es célebre Jimenez Moya, que declarà que estava convençut de que sa causa de sa *setmana tràgica* era En Ferrer. D'aqueis testimonis uns regonegueren En Ferrer en roda de presos, dient que era aquell que havien vist dirigint es revolucionaris, i an ets altres los feren acarar amb En Ferrer mateix, i aqueix no les pogué fer moure un peu, sino que el feren callar a ell, el deixaren confús, el posaren en evidència, Es Tribunal Militar davant totes aqueixes proves romangué tan convençut de sa culpabilitat d'En Ferrer, que dia 10 d'octubre dictà sentència de mort contra ell, que confirmà es Capità General, le remeten an es Ministre, es Govern no aconsejà an el Rei s'indult, que negú d'Espanya mes que Mestre Biel Alomar i es diari *El País* demanaren, i dia 13 el varen fusellar, no per cap doctrina que hagués ensenyada, sino p'es crims que havia comesos i fets cometre.

¿Que hu sent an això es torra-pipes que ha entaferrat damunt s'Obreiro Balear s'enfilai de dois, mentides, arriesses i barbaritats sobre això d'En Ferrer? ¿I d'on s'ha tret es paperot socialista que «vuitanta dues associacions catòliques i es corresponsals des periòdics reaccionaris de Madrid i Barcelona» se'n anaren a Madrid per conseguir que fusellassen En Ferrer? Ment tan alt com és es qui diu una tal cosa! Es fals de tota falsedat tot això! ¿Quines «associacions catòliques» eren aquestes que diu s'Obreiro Balear que anaren an es Govern? ¿quin dia hi anaren? an-e quin Ministre se presentaren? Res d'això feren ses «associacions catòliques» ni negú altri. Es Tribunals Militars instruïren sa causa i sentenciaren sense rebre ni escoltar-se excitacions de negú. Dictaren aqueis tribunals sa sentència, i negú de tot Espanya, més que es dos... revelers que hem dits, sortí a demanar s'indult. Era que tothom n'estava convençudíssim de que En Ferrer era culpable, tan convençudíssim n'estava tota Espanya que negú, més que aquells, dos, tengué pit ni cara per demanar s'indult.

Si republicanetxos i socialistetxos en tenguessen gens gens de vergonya, no voldrien sentir parlar d'En Ferrer, quant i més defensar-lo. No, an En Ferrer no'l pot defensar cap persona decent d'Espanya. Sa seua historia, que no és més que un teixit d'infamies, crims i atentats, tota remui de sanc, parla massa clar, massa llampant. Sols abusant indignament, canallencament de sa credulitat i bona fe des lectors, pot un periòdic sortir en defensa d'un mal homo, d'un mal espòs, d'un mal

pare, d'un mestre de malfactors, bandejats i assassins, com era aquell.

Si es republicans, si es revolucionaris no tenen altra bandera més que En Ferrer i Guardia ¡pobre república! pobre revolució!

Raig de blasfèmies

Aqueix gran tarambana de s'Obreiro Balear que defensa fins a ses estrelles es fusellat de Monjuich, acaba ses seues barbaritats amb un raig de blasfèmies que aborronen per lo quant tracta Deu de «pervers» p'es «terra-tremols, inundacions, pesta, colera, guerres etc.» que hi ha p'el mon; i diu que «abomina de Deu» perque «Deu» «no té amor a res més que a sí mateix i an el proïsme que li pec un llamp». Això diu de Deu aqueix cara de poca cosa de s'Obreiro Balear! ¡Deu meu! ¡perdonau-lo! que no sab lo que's diu ni que se matgenca!

Mes barbaritats de s'«Obreiret»

Se veu que el pobre no pot estar que no n'entaferr. Es gran betzà, fingint tenir un gran interès p'es pobres que no tenen feina i per tots es necessitants, no li ocorre altre remei per favorir es necessitants més que prendre a l'Esglesia sa cantidat que s'Estat dona cada any per sostenir-se ses esglesies i ses persones que les serveixen, això és, que serveixen sa Nació, catòlica en s'immensa majoria. I lo bo és que aqueixa cantidat que s'Estat dona a l'Esglesia no arriba a esser la dècima part de lo que s'Estat deu a l'Esglesia per lo que s'Estat va prendre an aqueixa, i que se va comprometre solemnement a donar tal cantidat. De manera que això que s'Estat dona a l'Esglesia, no és cap gracia ni cap do, sino una restitució, un acte de rigurosa justícia; no és més que una part de lo que sa Nació deu a l'Esglesia. Aqueixa cantidat se reperteix entre es Ròms. Srs. Arquebisbes, Bisbes, Canonges, Rectors, i Vicaris, entre Seus i esglesies parroquials i Vicarials, i en s'immensa majoria va a parar a families pobres, a obrers. ¿Quants de trebaiadors no sostèn cada Seu, cada esglesia parroquial, cada esglesia vicarial? ¿A quants de pobres no assisteixen Bisbes, Canonges, Rectors, i Vicaris? ¡E-hu seria llargaruda sa llista de tots ets assistits a cada diòcesis, a Mallorca només! ¿Tal volta no surten de families pobres s'immensa majoria de Canonges, Rectors i Vicaris? ¿Qui no sab que ses seues assignacions son ses més baixes que paga s'Estat? ¿Tal volta no cobra més un *municipal* o un *caminer* que s'immensa majoria de Vicaris i Rectors?

Idò bé, aqueix terroler de s'Obreiret-xo, per assistir an es pobres i necessitants, en tot Espanya no veu altres pagues que don s'Estat que se puguen suprimir o escapsar més que ses pagues que se donen a l'Esglesia, còme càrrega de rigurosa justícia, per rescabalar de qualque manera es milions que s'Estat li va prendre, compromentent-se solemnement a rescabalar-los-hi cada any amb aquesta forma! ¿Quin nom mereix sa conducta de s'Obreiret-xo? ¿Què és més que una canallada aqueix procedir seu? Per ell sa questió es fer odiosa l'Esglesia i es Clero an ets uis des poble, allà on de totes ses classes que perceben assignació de s'Estat, cap n'hi ha que favorezca tant es pobres, de cap altra treuen es pobres tant com de l'Esglesia, com des Clero. Això hu sab tothom; e-hu saben es mateixos socialistes, que son es primers que acudeixen a capellans i a frares per que los assistesquen, en veure-se gens apurats.

I aqueix noingú de paperot s'inventa sa mena de que, «segons es cristianisme primitiu, es una obligació des capellans colgar-se sense un cèntim» dins ca-seua! ¿I a on e-hu ha trobat an això? ¿E-hu diu l'Evangeli? ¿E-hu diu cap llei que posassen ets Apòstols o es Papes o cap Concili? ¡Veiam, Obreiret-

xo carronya! ¿a on e-hu has trobat que, «segons es cristianisme primitiu, es una obligació des capellans colgar-se sense un cèntim»?

Llavò mos surt aqueix esgarrat de paperango fent burla de que el Papa actual, Benet XV, amb motiu de sa seua coronació Pontificia haja fetes **repartir entre es pobres cent mil lires** (pessetes)! No sabem que cap caporal socialista, d'aqueis que, emblanquant es pobres, fent-los veure des blanc negre, se son fets milionaris; cap d'aqueis caporals ha tengut mai un acudit d'aqueis, de repartir **cent mil lires** ni cent mil *cèntims d'homonet* entre es pobres! ¡Ben alerta que hi van es caporals socialistes a donar res an es pobres, en no esser mentides i mals consells! Be prediquen aqueis caporals que sa propietat és una injustícia social i que tots es bens s'han de repartir entre es socialistes; pero es bens que tenen ells, aqueis caporals, es bens que repleguen xuclant sa sanc an es socialistes biduïns, e-hi van ben alerta a repartir-los gens! No volen repartir lo seu, sino lo d'ets altres. ¡Això son es socialistes! ¡un grapat de polissardos desenfreïts, que llàstima com sa terra los aguanta!

Finalment diu es paperango socialista que ells «no admeten sa caridat, perque envileix i degrada ets homos». ¡Quina mentidassa! Es socialistes lo que no volen és fer caridat; ara que los ne fassen a ells ¡massa que hu volen! ¡Ah si tots es socialistes que van a demanar caridat a capellans, frares, monges i demés persones de Relligió, tenguessen tinya, casi tots serien tynyosos! Ells és ver que no van de fer caridat; pero que los ne fassen a ells? massa que los agrada! Mos poren guardar de mentir totes ses persones caritatives.

¡Altre pic Mestre Biel de la Mell

Aquest homo, com més va més vela. Ara ha publicat un articlot dalt *La Ultima Hora, El Mesianismo en la guerra*, farcit de blasfèmies i de mentides pretensioses, i un altre dalt *El Pueblo de Sóller, La dignidad de la Victoria*, massell de dois, bajanades i barbaritats contra sa raó i es sentit comú. La setmana qui vé, si Deu ho vol i Maria, li donarem s'aglapida que li pertoca. No volem que se puga queixar de que no feim cas d'ell.

Notícies de sa guerra

¡El dimoni és per afonar vapors! E-hi ha un *creuer* alemany, anomenat *Emdem*, que navega per ses costes de l'India Inglesa, i s'altra setmana tirà a fons cinc vapors inglesos i destruí un depòsit de petroli estimat a *treze milions* de francs, i ara aqueixa setmana arribà noticia de que ha tirats a fons altres set vapors inglesos. Es capità del *Emdem* nom Von Miiller.

Una de tantes de victories des *servis*: Un vespre, no fa gaire, tractaren es *servis* de passar es riu Save per Mitrovitza, esbroncar dins Hungria i anar-se'n fins a Lemberg a aplegar-se amb sos russos contra ets austriacs. Sa divisió Timok, es floret de s'exèrcit *servi*, dit vespre, figurant-se sense dupte que tots ets austriacs eren a parar clot an es russos devers Lemberg, passa allà dessá es riu Save, ets austriacs, per que passassen tots es *servis*, se'n decanten tres o quatre kilòmetres; i, com veuen que aquells ja son pasats, s'hi tiren damunt, i foren quatre grapades: s'artilleria austriaca esfondrà es ponts, i es malanats *servis* caigueren uns morts, altres mal ferits, altres s'afegaren dins es riu tractant de fugir, i ets altres, uns sis mil, foren presoners. Així vencen es *servis* ets austriacs.

A *Tsing-Tau* (Xina). Dia 7 arribà sa noticia que aqueixa ciutat que tenen ets alemanys, l'envestiren un exèrcit *inglès* i un japonès an es mateix temps per...fer-la-se seua; però va esser massa

de jorn. Ets exèrcits invasors hagueren de recular i donar-ho a ses cames, deixant uns dos mil cinc cents morts i una partida molt més grossa de ferits.

Batalles entre russos, alemanys i austriacs.—Augustow és dins Rússia, devers es riu Niemen.

Sa primeria de aqueix més hi comensà una batalla prou grossa, entre russos i alemanys; i aqueix en saberen tant que dia 3 arribaren a enjoncar es russos i los feren una mortandat horrosa; es russos que pogueren buidar, e-hu feren més que depressa. I ara ses Agències telegràfiques de París i Londres desfresen es resultat de tal batalla, presentant-la com una gran victòria des russos.

—Ademés d'aqueixa batalla n'hi ha hagudes d'altres, que ets alemanys donen per victòries seues i es russos diuen que son ells que han guanyat. Lo mateix fan amb sos austriacs; sempre pretenen haver-los vençuts. Fa setmanes que tenen es tai a dir que se son apoderats des Kárpates, un grandió serrat de montanyes que tanca Hungría per sa banda de Rússia. Es russos van bruixats per invadir Hungría i fa setmanas que envien a dir que ja se son apoderats d'aquelles montanyes, mentres ets austriacs diuen que no es ver, que en tots es Kárpates no hi ha un rus que és un rus. Es fet és que es russos no son entrats a Hungría i que encara están enrocats devora sa partió de Rússia i Austria, perque ets austriacs los paren clot.—Francament, no compremem això des russos. Diuen que tenen sis o set milions de soldats, i ni poren entrar dins la Prússia oriental ni han pogut pendre casi res a l'Austria, i han permès que ets alemanys els-e sien entrats dins Rússia, i els-e fassen sa guerra dins Rússia, que és un sistema d'ets alemanys fer sa guerra sempre dins ca's contraris. Així hu han fet a Bèlgica i a França. Mos sembla que no's demostren gaire beneits amb això.

Ets alemanys s'apoderen d'Anvers.—Dia 10 (dissapte) arribà sa nova i se confirmà dia 11, de que dia 9 ets alemanys entraren a Anvers, s'única ciutat forta que les quedava, es fort principal de Bèlgica i un des formidables d'Europa. Aquesta ciutat tenia dos cercols de forts i de camps atrinxerats. Molts se creien que ets alemanys en so voler pendre tal ciutat farien sa prova des ruc. Ell la sitiaren, fa una mesada, i l'anaren estrenyent i estrenyent, i ara li prenién un d'aquells forts i su ara un altre; i venga bombes y més bombes an ets altres forts! i finalment a la ciutat, fins que aqueixa no poguè resistir pus, i s'haguè de rendir. El Rei de Bèlgica, com la va veure perduda, dies abans, ja la volia entregar per que ets alemanys no hi fessen tanta de destrossa; però rebé ses ordres des Govern Inglès que se resistissen fins an es darrer extrem. Així hu feren es belgues per donar gust an ets inglesos.—I çquè han fet inglesos i francesos per salvar Anvers, per salvar es darrer redòs que romanía an es Govern i an es poble belga? Mos agradaria ferm sebre-hu per porer-ho dir. ¡Pobres belgues! Quina compassió que fan! Deu se'n apiat i no'ls-e desampar! Amèn!

Sa batalla de l'Aisne i de Oisne. Lo que passa amb aquesta batalla és una cosa que no compremem. Fa més d'un mes que dura; ses noves que diàriament en dona es Govern francès són que o está estacionada o hi ha petits avenços o reculades per cada banda o que ells, ets aliats, avensen avensen poc a poquet, però sense mai parar. Idò bono, després d'un mes estam a ses mateixes, amb sos alemanys plantats a ses posicions que ocuparen com se varen retirar del Marne, figurant-se es francesos haver-los derrotats i que qui tenia cames les treia per copar-li cap a Alemanya. Comprenem que es francesos de bona fe, tantíssims com n'hi ha, se demanin: Però çquant n'hem de sortir d'alemanys? Çcom encara mos

ocupen tan bon tros de França? ÇQue les hi hem de tenir sempre?—I lo bo és que es telegrames francesos mos diuen que sa batalla de l'Aisne és acabada i que n'ha comensat un altra devers Arras cap a Lille fins an el mar del Nort i costa de Bèlgica!—I sa batalla que diuen que ha acabat çqui l'ha guanyada? Si ets aliats no han pogut fer recular ets alemanys, si no els han poguts deslloriguerar de ses posicions que ocupen dins França, çno mos diria es francòfil més fervent és net de tot això?

Una proclama d'ets alemanys.—Sembla que aqueixa setmana passada volaren un parei d'aeroplans alemanys a dos mil metres amunt per s'endret de s'exèrcit francès, i d'allà dalt amollaven papers i papers, que arribaven a pegar per damunt es soldats francesos. Aquells papers eren estampats i deien:—«Alemanya sols fa la guerra an es Govern francès, que ha sacrificada la Patria a s'egoisme anglès». I acabaven aqueixes proclames aconseiant an es soldats francesos que «se rendesquen a fi de que sa guerra, que arruïna la França, acab prompte».

Espies a balquena.—S'és comprovat, diuen de Londres, que més de deu mil alemanys caplevaven per ses ciutats ingleses que son ports de mar, per fer-hi d'espies. Això fa veure quina classe de gent son ets alemanys i si hi van ben uis espolsats.

Perdues d'ets inglesos i d'ets alemanys en navilis de guerra.—Ets inglesos, segons ells mateixos han declarat, han perduts, des que comensà sa guerra: 1. Es creuer acorassat *Warrior*, fet l'any 1905, de 13750 tonellades.—2. Es creuer protegit *Gloucester*, fet l'any 1909, de 4880 ton.—3. Es creuer protegit *Arethusa*, fet l'any 1913, de 3560 ton.—4. Es creuer protegit *Fearless*, fet l'any 1912, de 3500 ton.—5. Es creuer protegit *Pathfinder*, fet l'any 1904, de 2220 ton.—6. Es creuer protegit *Amphion*, fet l'any 1911, de 3500 ton.—7. Es cassa-torpellers *Druid*, fet l'any 1912, de 770 ton.—8. Es cassa-torpellers *Laertes*, fet l'any 1913, de 880 ton.—9. Es cassa-torpellers *Phoenix*, fet l'any 1912, de 770 ton.—10. Es torpeller *Speedy*, fet l'any 1889, de 80 ton.—11. Es submarí *AE2*, fet l'any 1913, de 710 ton.—12. Es submarí *AE1*, que el tirà a fons an el mar del Nort es navili *Stralsund*.—13. Es cassa-torpellers *Bullfinch*, que el tirà a fons s'antic acorassat *Fisgard II*.—14. Es creuer *Glascow*, fet l'any 1909, de 4900 ton.—15. Es creuer *Pegasus*.—16. S'acorassat *Aboukir*.—17. S'acorassat *Hogue*.—18. S'acorassat *Cressy*. Aqueix tres toners, cada un de més de 12000 tonellades, los tirà a fons es submarí alemany, *U9*.—Ara vegem Alemanya quins navilis de guerra ha perduts des que comensà sa guerra:—1. Es creuer *Magdeburg*, petit.—2. Es creuer *Köln*, petit.—3. Es creuer *Mainz*, petit.—4. Es creuer *Ariadne*, petit.—5. Es creuer *Hela*, petit.—6. Es torpeller *V-187*.—7. Es submarí *SH5*.—8. Sa nau de sondeig *Möve*, que en rigor no se pot dir que sia de guerra.—Ara es matemàtics que treguen conseqüències sobre qui ha perdut més o manco. No se necessita haver estudiat set anys davall terra per col·letgir aqueixa cosa.

Claricies de sa presa d'Anvers: En sa defensa d'aqueixa ciutat es belgues se portaren com uns hèroes; se defensaren fins an es darrer extrem. Les costà molt an ets alemanys prendre-los-ho. E-hi va haver una mala fi de combats per rendir sa partida de forts que rodetgen la ciutat a gran dictància d'aqueixa. E-hi havia una divisió inglesa, i ets alemanys la derrotaren com an es belgues, i les varen prendre tota s'artilleria que duien. Ets alemanys bomdetjaven Anvers amb docents canons de 28 i de 30 centimetres de boca i amb alguns formidables murters de 42 centimetres, que arriben 14 Kilometres lluny es dimonis. Es bombeig comensà

dia 7, i fons un horror es mal que feren tantes de bombes dins Anvers: barris sencers feren flamada. La Seu pareix que la respectaren, gracies a Deu.—La gent fogí de la ciutat abans de ses bombes, devers quatre centes mil persones e-hu donaren a ses cames: uns cap a Holanda, altres cap a Ostend, i altres allà on pogueren. Es belgues, com se veren perduts feren volar es forts que los quedaven i una trentena de vapors alemanys que tenien capturats dins es port. El Rei diuen que buidà amb ses tropes que li quedaven embarcant-se cap a Ostend.—I ara venen telegrames francesos i diuen que Anvers no té cap importància militar! ¡Ja hu val amb aqueixes agències telegràfiques! ¡Ell no tenen toc ni so ni cavallera porta!

Un periòdic francès contra Rússia. Dia 14 arribà noticia de que *La Liberté* diu que Rússia no compleix es compromisos que té amb França, i que només ataca Austria per defensar Servia, amb lo qual perjudica greument la França, i que si no muda de proceir, se romprà s'aliança entre ses dues nacions; i diu que es conveni firmat a Londres entre Inglaterra, França i Rússia és un crim perque impossibilita França de fer una reculada convenient.

Rússia queixosa d'Inglaterra. Dia 14 vengué un telegrama de Roma que Rússia se sent molt ofesa perque amb lo que ha triconetjat s'esquadra inglesa dins es Mediterrani, és estat causa de que Turquia ha tancat es pas des Dardanel, lo qual ocasiona grevissims perjuís a Rússia.

Es Govern Belga a la Havre. Aquest Govern no s'és vist segur enlloc de Bèlgica, i amb permís des Govern Francès ha pres redòs a la ciutat i port de mar de La Havre, devers 200 kilometres lluny de Bèlgica. Pobre! pobre! pobre Bèlgica!

Lille en poder d'ets alemanys. S'importantíssima ciutat francesa de Lille, devora sa frontera de Bèlgica, es caiguda en poder d'ets alemanys. S'hi presentà després una divisió de cavalleria francesa i se trobà que ja havia fet tart.

Bombes damunt París. Es dirigibles alemanys no s'aturen de fer eixides part-damunt París, a una altura que d'abaix no els arriben amb ses bales; i d'allà dalt amollen bombes i bombes dalt París i sempre fan naufratx a part o banda i maten gent. S'altre dia una d'aquestes bombes pegà dalt sa teulada de la Seu de *Nostra Senyora*, i va rompre sis bigues i ocasionà alguns altres esmorells desgraciadament.—Es periòdics francesos i inglesos se queixen de que ets aviadors francesos no els-e capturin gens an aqueix dimonis de dirigibles alemanys.

Un creuer rus a fons. Un telegrama de St. Petersburg diu que un parei de submarins alemanys dins el mar Bàltic tiraren a fons aqueix dies es creuer rus *Pajada*, negant-se tota sa tripulació. Aqueix submarins alemanys, si no'ls-e capturen fort, donaran molts de disgusts an es contraris.

Cans policies.—Diuen de París que ets alemanys tenen an es seu campament 25.000 cans que les fan un gran servei de policia. ¡El dimoni son aqueix ajemany! ¡De tot treuen estella!

Gand en poder d'ets alemanys?—Sa magnífica ciutat belga de Gand, famosa p'es seus museus i edificis ogivals, a on nasqué es nostre gran Carles V, Emperador d'Alemanya i Rei d'Espanya, dilluns caigué en poder d'ets alemanys. Perduda Anvers, se pot donar per perduda tota la resta de Bèlgica.

Es belgues buiden d'Ostend. Dijous arribà sa nova de que es belgues han buidat d'Ostend per por de no esser-hi demés per lo quant ets alemanys s'hi acostaven. Ostend no és més que un port de mar i una ciutat bona ferm per estiuetar-hi, no per resistir cap cop de guerra.

Notes bibliogràfiques

Mirando al cielo | *Himnos y cánticos religiosos* | por el P. Restituto del Valle Ruiz | agustino | Madrid | 1914.—Un volum de XVI-111 planes de 193 x 127 mm.

Agraïm de tot cor s'exemplar amb una dedicatòria afectuosíssima que mos envià s'autor i n'hi donam sa més complida enhorabona. Comensa per un pròleg que alsa terreta contra ses lletres des càntics religiosos que s'usen avui en dia en castellà. El P. Restitut està carregat de raó, i mos feim nostro tot quant diu ell. Llavò venen ses cançons, ses lletres p'ès càntics religiosos, i hem de confessar que mos han fet un efecte corprendor. Ja feia estona que no havíem lletgides poesies castellanés des vol sublim que tenen aqueixes del P. Restitut: tant que, devant es fet de que no mos agradaven gota tals lletres castellanés, arribàrem a tenir por de si seria mania nostra, si hu trobaríem dolent perque estava en castellà. Aqueix volum de poesies mos vé a provar que no hi ha res de lo que teníem por que no hi hagués. Ses poesies d'aqueix llibre mos han agradat sobiranament; hi hem xalat de casta forta; les trobam una menja d'àngels, una cosa esquisidíssima d'inspiració i de forma. Mos sembla molt difícil que n'hi haja en castellà de lletres per càntics religiosos que se puguen comparar ni d'un bon tros amb ses del P. Restitut, que s'és demostrat una volta més un d'ets escriptors castellanés de més bon llenyam. ¡Hala poetes castellanés d'avui en dia! ¡hala si vos deixau caure unes poesies tant de primera com ses que umplen aqueix llibret! que sembla realment dictat d'àngels i xerafins per delit des qui les lletgeixin, per fer-mos aixamplar ses ales i volar per amunt per amunt cap a Deu tot dret!

Ses poesies que fan aqueix llibret, unes son per cantar es dies de Comunió; altres, cançons de Nadal; altres, himnes religiosos; altres, per Missions i Exercicis Espirituals; altres en alabansa de la Mare de Deu; altres per cantar an es Mes de Maig a tan celestia Senyora.

Ja hu sabeu, lectors de LA AURORA, çvolem lletres per càntics religiosos en castellà, que sien presentadores, que sien de cap de brot i d'allò brollat intimament de l'ànima? idò anau an aqueix llibret des nostro amic del cor Rt. P. Restitut del Valle Ruiz.

Secció local

S'altra setmana passà per Manacor una divisió d'Artilleria (soldats amb canons rodats i carros de municions) que se'n anaven a Capdepera a tirar an es blanc. Donà molt de gust a la gent es veure tot aquella cosa.

Dissapte hi hagué a Manacor una barrumbada feresta de fons i llamps i aigo a portadorades. Un llamp ferí un tal Antoni Riera alies *Mossegat*, i casi el matà, deixant-lo tot cremaionat; també aplegà son pare i l'escarrinxà fortet, i llavò les matà un porc d'unes onze roves.

No gaire lluny d'aqueixa casa, es llamp calà foc a ca'n Miquel Caldentey alies Brau; cremà roba i altres coses per valor d'unes cent pessetes.

Dilluns esclatà un depòsit de vi a ca-l'amo'n Martí Llull alies *Masso*, i feu mal a la casa i a ca's veinat, i esfondrà mobles.

Diumenge ets al lots *exploradors* o *guaites* feren sa seua segona eixida: anaren a visitar el St. Cristó i es Cementeri, correguent una partida de carrers a sò de tambors i trompetes i formats militarment.—La gent romangué estorada de veure que hu feien tan bé.

En Toni Riera, es ferit des llamp, sembla que va bé, i que es metge en dona bones esperances, gracies a Deu.

Demà festa solemne de la Puresa a s'església de Fartàritx. Hi predica Mn. Jusep Auba.

Gracies a Deu, tenim saó dins tot es terme de Manacor. Creim que hi haurà aubellons que esclataràn. Si Deu ho vol mos porem espassar sa set.

Es vins anguany com que surtin bons; s'anyada de mongetes no és anada malament, ni sa de garroves; ses mel'les reten i es bessó s'és tornat alegrar de preu.

Bons siguem noltros, que Deu mai falla.

Endevinaia

Mon pare penjà ma mare
i ma mare em penjà a mí;
com me vaig veure escapada,
deixant ma mare penjada
depressa li vaig fogi.

Dissapte no pensàrem a dir que s'endevinaia que publicàrem dia 3, era un aglà.